

Куценко С.В. – аспірант, викладач
кафедри хореографії та художньої
культури Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

В умовах інтеграції України в світовий освітній простір особливої уваги набуває проблема професійного самовдосконалення майбутнього вчителя. Сучасний стан реформації хореографічної освіти пробуджує все більш значний інтерес до проблем підвищення якості процесу підготовки майбутніх учителів танцю. Одним із пріоритетних напрямків роботи в реалізації даної мети постає планова організація самостійної діяльності студента-хореографа в процесі вивчення дисциплін професійного циклу.

Самостійну роботу студентів як складову підготовки майбутнього фахівця досліджували А. Алексюк, Ю. Бабанський, О. Білоус, Т. Говорун, Л. Грицюк, Л. Кочина, О. Лободюк, О. Муковіз, П. Підкасистий, М. Сірук, І. Шимко, Г. Щукіна, О. Ярошенко та ін.

Залучення студентів до самостійної діяльності як одну із умов професійного зростання в процесі формування фахових умінь майбутніх учителів хореографії вивчали Т. Благова, О. Таранцева, Т. Фурманова.

Варто відзначити, що вивченню організації та вдосконалення самостійної роботи студентів-хореографів приділена не достатня увага. Тому, дана проблема зумовлює до обґрунтування процесу упорядкування самостійної роботи майбутнього вчителя хореографії в процесі опанування теорії і методики народно-сценічного танцю в умовах навчання у вищому педагогічному навчальному закладі.

Мета статті – визначити зміст, основні форми, класифікацію та засоби організації і контролю самостійної роботи студентів-хореографів у процесі вивчення теорії і методики народно-сценічного танцю.

Самостійна робота студента розглядається науковцями як специфічний вид діяльності учіння, головною метою якого є формування самостійності суб'єкта, що навчається, а формування його вмінь, знань і навичок здійснюється опосередковано через зміст і методи всіх видів навчальних занять [1, с. 14-15].

Самостійна робота студента – це навчальна діяльність студента, яка планується, виконується за завданням, під методичним керівництвом і контролем викладача, але без його прямої участі [2, с. 309].

Самостійна робота студента-хореографа виступає важливим засобом освоєння програмового матеріалу в будь-якій формі навчальної діяльності. Вона є плановою організаційно-методичною системою завдань, яка здійснюється без прямої допомоги викладача з орієнтацією на досягнення успішного результату.

Спрямованість самостійної роботи майбутнього вчителя хореографії орієнтована на формування як професійних знань та вмінь, так і на розвиток організаторських, комунікативних та творчих якостей, необхідних для успішного професійного становлення студента та формування його творчого потенціалу.

Організація самостійної роботи в процесі вивчення теорії і методики народно-сценічного танцю характеризується чіткою постановкою мети та завдань навчальної роботи, необхідним результатом і формою контролю отриманих знань, умінь, професійних навичок.

Головною метою самостійної роботи при вивченні даної дисципліни є активізація розумової та творчої діяльності студентів, формування потреби безперервного самостійного поповнення та вдосконалення необхідних для професійного становлення інтелектуальних та творчих здібностей.

Змістом самостійної роботи студента-хореографа на шляху вивчення теорії і методики народно-сценічного танцю є заздалегідь спроектовані та скеровані на досягнення основної мети завдання, які передбачають:

- частину теоретичного (додаткового) матеріалу, менш складного за змістом, що не вимагає втручання викладача на етапі ознайомлення або матеріалу дослідницького характеру;

- окремі практичні завдання, які не потребують безпосередньої взаємодії педагога та студента в процесі вивчення чи відпрацювання;

- творчі завдання.

Враховуючи спосіб здійснення педагогом контролю за якістю самостійної роботи студента-хореографа можна виділити наступні її форми:

- самостійна робота на аудиторних заняттях;

- позааудиторна самостійна робота.

Зміст окремих форм самостійної роботи студента в процесі вивчення народно-сценічного танцю характеризує її класифікацію:

- репродуктивна;

В основі репродуктивної самостійної роботи майбутнього вчителя танцю виступає технічне відпрацювання вивчених в процесі занять танцювальних елементів біля станка чи посеред зали.

- реконструктивна;

Даний вид самостійної роботи характеризується доопрацюванням поданого викладачем навчального матеріалу: запис хореографічної композиції (чи навпаки – розбір та постановка), написання конспекту прослуханої лекції тощо.

- продуктивна (творча);

Особливий вид роботи, спрямований на побудову власних, передбачених навчальною програмою, танцювальних комбінацій, етюдів, хореографічну імпровізацію, створення образу, а саме – виконання творчого завдання спрямованого на створення нового оригінального продукту.

- науково-дослідницька;

Важливий і водночас необхідний вид самостійної роботи студента, що характеризується включенням в навчально-виховний процес інтелектуальних зусиль. Основними завданнями самостійної науково-дослідницької роботи студента-хореографа є дослідження танцювального фольклору з подальшою

інтерпретацією у сценічний варіант, проведення педагогічного експерименту, теоретичні обґрунтування окремих явищ хореографічного мистецтва, підготовка до участі в конференції, олімпіаді тощо.

Самостійна робота студентів-хореографів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення теорії і методики народно-сценічного танцю:

- основна література (підручник, конспект лекцій викладача, навчальні та методичні посібники, методичні вказівки щодо виконання певного роду завдання);
- додаткова література (фахова, наукова, періодична, Інтернет ресурси);
- мультимедіа (відео та аудіо матеріали, презентації PowerPoint, ілюстрації та ін.).

Під час самостійного опрацювання навчального матеріалу великого значення для студента набуває навчально-методичний комплекс дисципліни, який зберігається в паперовому варіанті на кафедрі та електронному – в системі дистанційного навчання «Moodle» чи іншого її аналогу, зміст якого передбачає:

- навчальну та робочу програму з дисципліни з чітким визначенням змісту й обсягу аудиторної і позааудиторної навчальної роботи;
- лекційний курс;
- методичні рекомендації до виконання танцювальних елементів, які виносяться на самостійне вивчення;
- методичні рекомендації до самостійної роботи студента з чітко встановленими завданнями та вимогами щодо їх виконання;
- критерії до оцінки знань і вмінь із даної дисципліни;
- перелік тем індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- перелік запитань, що виносяться на залік чи екзамен;
- пакет контрольних завдань, запитань, тестів для самоперевірки;
- список основної та додаткової літератури;
- ілюстративні матеріали.

Важливо також звернути увагу на проблеми, покращення яких може призвести до збільшення ефективності самостійної роботи. Вважаємо, що чи не основною проблемою постає правильно організований процес контролю.

Контроль виконання самостійної роботи студента проводиться відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовані такі основні форми контролю самостійної роботи:

- поточний контроль;
- модульний контроль;
- тестування;
- проведення контрольних (самостійних) робіт;
- усне опитування з теорії;
- перевірка домашніх (творчих) завдань;
- прослуховування доповіді з самостійно вивчених розділів дисципліни;
- практичний показ самостійно складеної комбінації чи етюду;
- захист індивідуального навчально-дослідного завдання;
- проведення олімпіади, круглого столу серед студентів, які одночасно вивчають курс «Теорія і методика народно-сценічного танцю»;
- підсумковий контроль (залік, екзамен).

Можливим є застосування й інших форм контролю самостійної роботи.

Варто відзначити, що самостійна діяльність майбутнього вчителя хореографії повинна здійснюватися за систематичним графіком з чіткими вимогами та регламентом, поєднуючи в собі певні правила та стимули.

Основними факторами, які стимулюють студента-хореографа до систематичної самостійної діяльності є:

- формування внутрішньої мотивації студента (самовдосконалення, саморозвиток, професійне зростання тощо);
- чітка установка з боку педагога на постійність і поетапність в ході навчально-самостійної діяльності;
- планування змісту самостійної роботи як однієї із провідних форм навчально-виховного процесу;

- комплексний підхід до організації самостійної роботи;
- постановка конкретних, чітких вимог та критеріїв оцінки до результатів самостійної роботи;
- індивідуальні консультації студентів;
- планомірний розподіл обсягу аудиторної і самостійної роботи;
- надання необхідного методичного матеріалу;
- своєчасна оцінка результатів самостійної діяльності студента;

Самостійна робота є особливою формою прояву творчої активності студента, ефективність якої залежить від її планування, організації, змісту, взаємозв'язку, характеру завдань та результатів її виконання.

Отже, залучення студентів-хореографів до основних форм та видів самостійної роботи в процесі вивчення теорії і методики народно-сценічного танцю успішно сприятимуть формуванню необхідних особистісних якостей, знань, умінь, навичок на шляху професійного становлення.

В подальших дослідженнях передбачається вивчення організації та управління самостійною діяльністю студента в синтезі з індивідуальною роботою.

Література:

1. Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение / В.А. Козаков. – К. : Высшая школа, 1990. – 248 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. / А.І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005.– 486 с.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали) / За ред. Кременя В.Г. / авт. М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубіянко, І.І. Бабін – Київ-Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004. – 114 с.

Відомості про автора:

Адреса: 20302, Черкаська обл., м. Умань, вул. Чехова 23, кв. 12

Телефон: (093)188-35-45; (096)171-61-75

Місце роботи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Посада: викладач кафедри хореографії та художньої культури